

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi o nepoštenih trgovinskih praksah v oskrbni verigi z živili in neživili med podjetji v Evropi

(COM(2013) 37 final)

(2013/C 327/06)

Poročevalec: **Igor ŠARMÍR**

Evropska komisija je 18. marca 2013 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Zelena knjiga o nepoštenih trgovinskih praksah v oskrbni verigi z živili in neživili med podjetji v Evropi

COM(2013) 37 final.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 27. junija 2013.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 491. plenarnem zasedanju 10. in 11. julija 2013 (seja z dne 11. julija) s 140 glasovi za, 1 glasom proti in 9 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) se je seznanil z zeleno knjigo Evropske komisije in meni, da odraža precejšen pozitiven premik v pristopu Komisije k nepoštenim trgovinskim praksam.

1.2 EESO meni, da so nepošteno trgovinske prakse ne samo "nepravične" ali "neetične", temveč tudi v nasprotju s temeljnimi pravnimi načeli ter interesi ponudnikov in kupcev. Dejansko pomenijo zlorabo znatno močnejšega tržnega položaja, zato Odbor priporoča uporabo pojma "trgovinske zlorabe", ki se na primer običajno uporablja v francoskem in angleškem jeziku.

1.3 Odbor meni, da je sedanja razširjenost nepoštenih trgovinskih praks večinoma posledica združitvev in prevzemov podjetij v zadnjih desetletjih.

1.4 Prav tako meni, da so dosedanja rezultata foruma na visoki ravni za boljše delovanje oskrbne verige z živili nejasni, predlagani pristopi pa nezadostni za odpravo težav, povezanih z nepoštenimi praksami. Zato Evropsko komisijo poziva, da predlaga dodatne pobude.

1.5 EESO ne dvomi, da lahko nepošteno prakse obstajajo v vseh vrstah pogodbenih razmerij, vendar je prepričan, da je zadeva še posebej resna pri poslovanju med supermarketi na eni strani ter MSP, dejavnimi v kmetijskem in živilskem

sektorju, na drugi strani. Tukaj prihaja do oblik in stopenj zlorabe, ki jih ni mogoče opaziti nikjer drugje.

1.6 EESO zlasti pozdravlja dejstvo, da je Komisija v zeleni knjigi izrazila jasen dvom glede resnične pogodbene svobode v razmerjih, ki so zelo neuravnotežena, s čimer se EESO strinja.

1.7 Odbor meni, da je Komisija v zeleni knjigi zelo dobro opisala bistvo in glavne vrste nepoštenih trgovinskih praks. Vendar izraža prepričanje, da bi morala predložiti enotno opredelitev tovrstnih praks, podobno opredelitvi iz Direktive 2005/29/ES, saj so prakse, navedene v zeleni knjigi, nekoliko podobne "praksam zavajajočega trženja" ⁽¹⁾.

1.8 Nepošteno trgovinske prakse so najpogostejše v "ozračju strahu", v katerem se šibkejša pogodbeno stranka boji, da bo močnejša stranka prekinila posloven odnos; to se dogaja med drugim takrat, ko veliki trgovci nepošteno pritiskajo na dobavitelje in/ali previsoke cene preložijo na ramena trgovcev na drobno in s tem na potrošnike.

1.9 EESO meni, da posledice nepoštenih trgovinskih praks niso omejene na poslovanje med podjetji, prav tako pa ne škodijo zgolj šibkejšim pogodbenim strankam. Žrtve so tudi potrošniki ter nacionalni gospodarski interes, kar pa v zeleni knjigi ni dovolj poudarjeno.

⁽¹⁾ Mnenje EESO o praksah zavajajočega trženja (UL C 271, 19.9.2013, str. 61-65).

1.10 EESO meni, da zakoni za omejitev nepoštenih trgovinskih praks, ki jih je sprejelo več držav članic, pričajo o tem, da je trenutno stanje nesprijemljivo. Čeprav iz različnih razlogov niso privedli do zadovoljivih rezultatov, bi bilo napačno trditi, da ni bilo doseženo nič. Uspeh je tudi večja preglednost pri delitvi koristi ter odprava najbolj nezaslišanih oderuških praks.

1.11 Čeprav EESO nima nobenega razloga za domnevo, da sprejetje teh zakonov v državah članicah škodi prostemu pretoku blaga v EU, lahko pride do nekaterih omejitev. Vendar nobeden od njih po naravi ni protekcionističen, vsi pa se uporabljajo enako za domača podjetja in podjetja iz drugih držav članic.

1.12 EESO priporoča, da je izhodišče kakršne koli nadaljnje razprave o tem, kako obravnavati problem nepoštenih trgovinskih praks, pomanjkanje pogodbene svobode v nekaterih trgovinskih razmerjih.

1.13 EESO priporoča, da se v vseh prihodnjih predlogih za ureditev neuravnoteženih poslovnih odnosov upošteva "dejavnik strahu". Zagotoviti je treba nujno ravnovesje med pogodbenimi strankami, da bodo lahko razvijale pošten medsebojni odnos. Zato glavni cilj regulacije nepoštenih trgovinskih praks ne sme biti samo zaščita šibkejša pogodbene stranke, temveč tudi nacionalnega gospodarskega interesa. To bi na primer pomenilo, da prizadetim dobaviteljem živil ne bi bilo treba dejavno sodelovati v upravnih in sodnih postopkih.

1.14 EESO poziva Evropsko komisijo, naj predlaga zakonodajo o prepovedi nepoštenih trgovinskih praks. Ta bi morala temeljiti na okvirnem seznamu najbolj tipičnih nepoštenih trgovinskih praks, ki jih izvaja močnejša pogodbeni stranka, njihov cilj pa je prenesti lastne stroške in tveganja na šibkejšo stranko.

1.15 EESO poziva Evropsko komisijo, naj sodeluje z nacionalnimi organi za konkurenco ter na podlagi konkretnih izkušenj v zadnjih desetletjih pripravi korenito spremembo veljavnih – in očitno zelo zastarelih – pravil o konkurenci, da se zagotovi pošteni konkurenca, ki temelji na pošteni izmenjavi pomembnih informacij na tem področju, ter se tako upoštevajo vsi primeri prevladujočega položaja.

2. Uvod

2.1 Zelena knjiga razlikuje med oskrbnima/distribucijskima verigama z živili in neživili, kar je popolnoma utemeljeno, saj ima prva posebne značilnosti, ki jo ločijo od drugih.

2.2 Podjetja, ki so del oskrbnih/distribucijskih verig, so se v zadnjih dveh desetletjih močno konsolidirala, zaradi česar so nastali oligopoli. Pri oskrbnih/distribucijskih verigah je do najmočnejše koncentracije prišlo v sektorju maloprodaje, nekoliko manj v predelovalni industriji in najmanj v primarni kmetijski proizvodnji. To je povzročilo velika neravnovesja v oskrbni verigi z živili, saj imajo oligopoli ogromno pogajalsko moč v razmerju do svojih trgovinskih partnerjev, ki so veliko bolj razdrobljeni.

2.3 EESO je prepričan, da nastala strukturna neravnovesja v nekaterih primerih spodbujajo nepošteno trgovinske prakse in da te prakse pogosto niso samo nepravilne, nepošteno in neetične, temveč so tudi v nasprotju s temeljnimi pravnimi načeli.

2.4 Navedbe v zeleni knjigi, da se je o nepoštenih trgovinskih praksah prvič razpravljalo na ravni EU šele leta 2009, so napačne. Tega leta so bile zgolj prvič uvrščene na formalni dnevni red Evropske komisije. EESO je že leta 2005 objavil pomembno mnenje⁽²⁾, v katerem je – v času, ko je bilo vprašanje nepoštenih trgovinskih praks še vedno tabu tema – poudaril in kritiziral številne negativne vidike poslovanja maloprodajnih verig. Omeniti bi bilo treba tudi velik pomen *Pisne izjave o preiskavi in odpravi zlorabe moči velikih supermarketov, ki delujejo v Evropski uniji*⁽³⁾, v kateri je bila Evropska komisija neposredno pozvana, naj sprejme potrebne ukrepe za izboljšanje stanja.

2.5 EESO meni, da so dosednji rezultati foruma na visoki ravni za boljše delovanje oskrbne verige z živili nekoliko negotovi, saj v predlaganem okviru za izvajanje dobrih praks ni bil dosežen noben dogovor o boju proti nepoštenim trgovinskim praksam; zaradi tega so že trije evropski komisarji izrazili obžalovanje⁽⁴⁾.

2.6 Poročilo Evropske mreže za konkurenco potrjuje, da se nepošteno trgovinske prakse dejansko izvajajo, zlasti v živilskem sektorju. To je v skladu s prepričanjem EESO, da je zloraba močnejšega gospodarskega položaja supermarketov v razmerju do malih in srednje velikih proizvajalcev in predelovalcev živil veliko bolj resna kot pa v drugih pogodbenih razmerjih. Dodatni dokaz je, da so se vsa leta pritoževali le dobavitelji živil velikim maloprodajnim verigam in nihče drug.

⁽²⁾ UL C 255, 14.10.2005, str. 44.

⁽³⁾ 0088/2007. Pisna izjava o preiskavi in odpravi zlorabe moči velikih supermarketov, ki delujejo v Evropski uniji.

⁽⁴⁾ Evropska komisija, sporočilo za javnost, Bruselj, 5. december 2012: Izboljšanje delovanja oskrbne verige z živili.

2.7 EESO opozarja na ugotovitev Komisije, da nepoštena trgovinske prakse ne škodijo samo pogodbenim razmerjem med dvema podjetjema, ampak tudi gospodarstvu EU.

3. Opredelitev nepoštenih trgovinskih praks

3.1 Pojem nepoštenih trgovinskih praks

3.1.1 Do zdaj uradno še ni bil izražen noben dvom glede pogodbene svobode v poslovnih odnosih – niti v razmerju med supermarketi ter malimi in srednje velikimi proizvajalci živil. Do nedavnega je bila ta svoboda ne samo za supermarketete, ampak tudi za javne organe eden od glavnih argumentov proti regulaciji nepoštenih trgovinskih praks, ki naj bi takšno svobodo omejevala. Za EESO je zelo pomembno, da v zeleni knjigi takšno stališče ni zastopano in da se v njej izrecno priznava, da resnične pogodbene svobode ni, kadar obstaja opazna neenakost v gospodarski moči med dvema pogodbenima partnerjema.

3.1.2 EESO meni, da je priznanje pomanjkanja pogodbene svobode temeljni pogoj za iskanje učinkovitih celovitih rešitev za probleme, ki so posledica neravnovesij v oskrbni/distribucijski mreži, zlasti v primeru živil.

3.1.3 V tem delu zelene knjige je Evropska komisija zelo dobro podala bistvo in glavne vrste nepoštenih trgovinskih praks. Zlasti v razmerju med supermarketi in dobavitelji živil šibkejša stranka nima prave alternative, saj je na trgu zelo malo velikih strank, še pomembneje pa je, da te stranke svoje dobavitelje obravnavajo na podoben način.

3.1.4 Iz več primerov nepoštenih trgovinskih praks v zeleni knjigi je razvidno, da se nekateri odjemalci poslužujejo vseh možnih sredstev, da bi pridobili dodatne in popolnoma neupravičene koristi v škodo druge stranke. Ena od oblik je plačilo za navidezne storitve, ki jih druga stranka ni naročila in zanjo nimajo nobene vrednosti.

3.1.5 EESO na vprašanja iz tega dela zelene knjige odgovarja tako:

- 1. vprašanje: EESO meni, da bi bilo treba v zeleni knjigi podati opredelitev nepoštenih trgovinskih praks, ki je podobna tisti v Direktivi 2005/29/ES. Vendar se strinja z elementi in parametri, ki so v skladu z zeleno knjigo značilni za primere nepoštenih trgovinskih praks.
- 3. vprašanje: pojem nepoštenih trgovinskih praks ne bi smel biti omejen na pogajanja o pogodbi, ampak bi moral vključevati celotno trajanje poslovnega odnosa.
- 4. vprašanje: nepoštena trgovinske prakse se lahko teoretično pojavijo na kateri koli stopnji oskrbne/distribucijske

verige, vendar se v obliki, ki je obravnavana v zeleni knjigi, pojavljajo samo v razmerjih med supermarketi ter malimi in srednje velikimi proizvajalci in predelovalci živil. Ni na primer dokaza, da bi večnacionalna živilska podjetja, ki so prav tako oligopolna, od svojih dobaviteljev zahtevala plačila za uvrstitev v ponudbo ali plačila za navidezne storitve. Vendar je treba omeniti tudi primere, v katerih večnacionalna živilska podjetja dobavo svojih (želenih) proizvodov pogojujejo s tem, da se podobno blago ne nabavlja pri njihovih konkurentih.

- 5. vprašanje: dejavnik strahu je običajen pojav, zlasti v razmerjih med maloprodajnimi verigami ter malimi in srednje velikimi proizvajalci živil. Razlog so odkrita ali prikrita grožnja za prekinitev poslovanja z dobaviteljem ter resne gospodarske težave, v katere dobavitelje zaradi tega zaide. Pri vsakem poskusu urejanja nepoštenih trgovinskih praks je treba upoštevati dejavnik strahu, saj pomeni, da dobavitelj v primeru upravnih ali sodnih postopkov ne bo vložil nobene pritožbe ali celo predložil dokaza.

3.2 Primeri nepoštenih trgovinskih praks

3.2.1 EESO izraža zadovoljstvo, da je Evropska komisija v tem poglavju uporabila informacije številnih nacionalnih organov za konkurenco. Poleg navedenih primerov v zeleni knjigi želi EESO zlasti priporočiti sodelovanje s francoskimi in češkimi organi, ki imajo neposredne izkušnje z izvajanjem nacionalne zakonodaje na področju nepoštenih trgovinskih praks. Organi za varstvo konkurence imajo pri izvajanju nadzora pravico, da pregledajo računovodske dokumente (pogodbe, račune, bančne izpiske itd.), s čimer lahko neposredno dokažejo obstoj nepoštenih trgovinskih praks.

3.2.2 Primeri, ki so jih navedli organi za konkurenco iz Združenega kraljestva, Španije in Irske, kažejo, da je neprijemno, da se številne prakse označujejo zgolj kot "neetične", saj očitno presegajo meje zakonitosti (zlasti kar zadeva "nadlegovanje in ustrahovanje").

3.3 Možne posledice nepoštenih trgovinskih praks

3.3.1 Nedvomno imajo nepoštena trgovinske prakse, ki jih izvaja močnejša stranka, škodljive posledice za šibkejšo stranko, kar seveda zavira naložbe in inovacije v proizvodnji. Vendar EESO meni, da posledice za potrošnike niso ustrezno ponazorjene, saj vključujejo veliko več kot le zaviranje inovacij. Vendar ta del zelene knjige sploh ne omenja grožnje nacionalnemu gospodarskemu interesu, ki je deloma obravnavana v prejšnjih delih zelene knjige. Ta je najbolj očitna v državah srednje in vzhodne Evrope, kjer so supermarketi v celoti v lasti podjetij iz drugih držav članic. Glede na to, da domači proizvajalci – velika večina so MSP – ne morejo poslovati pod pogoji, ki so pogosto oderuški, celoten kmetijsko-živilski sektor v teh regijah propada,

države, ki so bile tradicionalno samozadostne v proizvodnji osnovnih živil, pa so v veliki meri izgubile svojo prehransko varnost. Domačo proizvodnjo tako nadomešča uvoz blaga, katerega kakovost je pogosto zelo dvomljiva.

3.3.2 EESO na vprašanja iz tega dela zelene knjige odgovarja tako:

— 6. vprašanje: v živilskem sektorju nepošteno trgovinske prakse redno izvajajo zlasti supermarketi v vsakodnevnih poslovnih dejavnostih.

— 7. vprašanje: dobavitelji neživilskega blaga so očitno v veliko manjši meri žrtve nepoštenih trgovinskih praks maloprodajnih verig. To je najverjetneje posledica njihove manjše odvisnosti od velikih maloprodajnih mrež, saj imajo na primer dobavitelji igrač, športnih artiklov ali oblačil veliko več različnih potencialnih kupcev kot pa proizvajalci živil. Nepošteno trgovinske prakse se pojavljajo tudi v franšiznih odnosih, in sicer tako v živilskem kot tudi neživilskem maloprodajnem sektorju. V franšiznih odnosih obstajajo v bistvu enake težave, kot so opisane v tem mnenju, saj je tudi za te odnose značilno enako neravnovesje med močnejšo stranko (franšizodajalcem/verigo) in precej šibkejšo stranko (franšizojemalcem), zato zanje velja ista predpostavka o odsotnosti pogodbene (pogajalske) svobode. Franšizojemalec podpiše pristopno pogodbo pod pogoji, ki jih določi franšizodajalec, in nima nobene druge izbire, če želi skleniti pogodbo. Pripombe glede dejavnika strahu in dejstva, da distributer (franšizodajalec) zaračuna stroške dobavitelju (franšizojemalcu), ki v zameno ne dobi nobenega povračila/dodane vrednosti, veljajo tudi za franšizne odnose. Med izvajanjem pogodbe franšizodajalec dogovore pogosto enostransko spreminja prek "smernic", torej zunaj pogodbe.

— 8. vprašanje: nepošteno trgovinske prakse močno vplivajo na sposobnost MSP, dejavnih v kmetijskem in živilskem sektorju, za naložbe in inovacije. Naložbe v zaščito javnih dobrin – kot so okolje, delovne razmere, dobro počutje živali in podnebje – so manjše zaradi odvisnosti od manjšega števila kupcev in s tem povezane negotovosti.

— 9. vprašanje: vpliv nepoštenih trgovinskih praks med podjetji na potrošnike je podrobno analiziran v posebni študiji.⁽⁵⁾ Sedanji sistem na dolgi rok škodi potrošnikom

⁽⁵⁾ Glej Consumers International, The relationship between supermarkets and suppliers: What are the implications for consumers? (Odnos med supermarketi in dobavitelji: Kakšne so posledice za potrošnike?), 2012.

predvsem zaradi pomanjkanja naložb v trajnostno proizvodnjo in inovacije. Dolgoročno bodo utrpeli škodo tudi zaradi nedelovanja trga na področjih, kot so okolje, podnebje, delovne razmere in dobro počutje živali. Zato Odbor meni, da je bolje, če potrošniki zdaj plačujejo nekoliko več za živila, saj konkurenca med maloprodajnimi verigami trenutno temelji zgolj na najnižji možni ceni potrebščin, čemur je vse drugo podrejeno.

— 10. vprašanje: nepošteno trgovinske prakse nedvomno škodljivo vplivajo na delovanje enotnega trga, saj znatno omejujejo možnosti malih in srednje velikih akterjev, da se uveljavijo na trgu. Dejansko veliki trgovci na drobno odločajo o tem, kaj se bo kje prodajalo, in v številnih primerih merilo ni najboljše razmerje med kakovostjo in ceno, ampak pogosto večja "pripravljenost" ali "sposobnost" sprejeti nepošteno trgovinske prakse.

4. Pravni okviri za nepošteno trgovinske prakse

4.1 Iz analize sedanjih pravnih okvirov na ravni držav članic in EU sta razvidni dve dejstvi. Prvič, splošno znano in neizpodbitno dejstvo je, da nekateri močni gospodarski akterji izvajajo nepošteno trgovinske prakse, pri čemer so pristojni organi v več državah članicah ugotovili, da je treba obstoječe stanje regulirati.

4.2 Sedanji obseg nepoštenih trgovinskih praks, zlasti v poslovanju med velikimi maloprodajnimi verigami in proizvajalci živil, razkriva predvsem zastarelost zakonodaje o konkurenci. Nekatere oblike nepoštenih trgovinskih praks kažejo resna izkrivljanja konkurenčnega okolja in resnični obstoj prevladujočih položajev, ki jih sedanja zakonodaja o monopolih ne obravnava.

4.3 EESO meni, da je poleg revizije celotne zakonodaje o konkurenci popolnoma legitimno, da se na ravni EU prepove uporaba nekaterih opredeljenih nepoštenih trgovinskih praks ter tako zagotovi potrebna usklajenost raznolikega pravnega okolja. Vendar mora med regulacijo nepoštenih trgovinskih praks in revidirano zakonodajo o monopolih obstajati logična povezava, da se zagotovi, da bodo kaznovani samo logični pobudniki pogodb, ki vključujejo nepošteno trgovinske prakse, t.j. stranke s prevladujočim položajem.

4.4 Za učinkovitost te usklajene ureditve je treba upoštevati "grožnjo črtanja iz ponudbe" ter s tem nezmožnost šibkejših pogodbenih strank, zlasti malih in srednje velikih dobaviteljev supermarketom, za pritožbo; zasnovana mora biti tako, da bo vključevala več kot le reševanje težav v odnosih med podjetji.

4.5 EESO na vprašanja iz tega dela zelene knjige (na kateri še ni podal odgovora) odgovarja tako:

- 11. vprašanje: zakonodaja o nepoštenih trgovinskih praksah, ki so jo sprejele nekatere države članice, do zdaj ni prinesla zadovoljivih rezultatov. Eden od razlogov za to je po mnenju EESO dejstvo, da je bila večina te zakonodaje sprejeta šele pred kratkim (v Italiji, na Slovaškem, v Češki republiki, na Madžarskem in v Romuniji), pa tudi to, da pravna podlaga te zakonodaje ne temelji izrecno na odsotnosti pogodbene svobode, čeprav že samo priznanje, da se nepoštena trgovinske prakse izvajajo, pomeni, da na področju pogodbene svobode ni vse v najlepšem redu. Vendar bi bilo napačno trditi, da s to zakonodajo ni bilo doseženo nič. V državah, ki so jo sprejele, se ne postavljajo več najbolj nezaslišani pogodbeni pogoji, supermarketi pa morajo uporabljati bolj izpopolnjene metode, če želijo zagotoviti koristi, do katerih niso upravičeni. Največji napredek je bil dosežen v Franciji, kjer je pritisk zakonodaje in izvršilnih ukrepov znižal popuste dobaviteljev na sprejemljivo raven (10–15 % namesto nekdanjih 50–60 %) ⁽⁶⁾. Rezultat je veliko večja preglednost pri porazdelitvi koristi v oskrbni verigi z živili.
- 12. vprašanje: kako nujno je sprejeti ustrezno zakonodajo, je med drugim odvisno od razširjenosti nepoštenih trgovinskih praks, ki pa se med državami razlikuje. Obstajajo razlike med jugom Evrope, državami srednje in vzhodne Evrope ter severno Evropo. Vsaka regija ima tudi nekoliko drugačno pravno kulturo in tradicijo. Zato nekatere države že imajo regulativen (ali samoregulativen) okvir, druge pa ne.
- 14. vprašanje: EESO meni, da bi bilo treba na ravni EU sprejeti nove usklajevalne ukrepe (glej točke 4.2, 4.3 in 4.4).
- 15. vprašanje: nekateri pozitivni učinki regulacije so že vidni (glej zgoraj). Obstaja nekaj pomislekov v zvezi z regulacijo tega področja, ki pa vključujejo domnevo o pogodbeni svobodi. Ker takšna svoboda v obravnavanih pogodbenih razmerjih dejansko ne obstaja, so ti pomisleki neutemeljeni.

5. Izvrševanje pravil za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam

5.1 Mehanizmi izvrševanja na nacionalni ravni

5.1.1 EESO podpira stališče Evropske komisije, da so sedanji mehanizmi, ki se na nacionalni ravni izvajajo za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam, na splošno neustrezni. Glavni razlog za to je dejstvo, da ti mehanizmi ne upoštevajo ozračja strahu, ki je posledica odsotnosti resnične pogodbene svobode in grožnje o prekinitvi pogodbe. Te probleme je doslej najbolje reševala Francija, kjer lahko nadzorni organ ukrepa na podlagi

neuradnih informacij in na lastno pobudo. Zatiranje nepoštenih trgovinskih praks temelji tudi na zaščiti nacionalnega gospodarskega interesa in ne na zaščiti šibkeje pogodbene stranke.

5.1.2 Medtem ko so nekatere države članice sprejele zakone za boj proti nepoštenim pogodbenim praksam, druge tega niso storile. Poleg tega med posameznimi zakonodajami obstajajo precejšnje razlike. Ti dve dejstvi nedvomno pomenita določeno oviro za čezmejno trgovino (16. vprašanje).

5.1.3 EESO meni, da je edini smiseln skupni pristop k preprečevanju negativnih vplivov razlik v veljavni zakonodaji ta, da se sprejme usklajevalna zakonodaja za boj proti uporabi nepoštenih trgovinskih praks (17. vprašanje).

5.2 Mehanizmi izvrševanja na ravni EU

5.2.1 EESO se strinja s stališčem Komisije, da trenutno na ravni EU ni nobenega posebnega mehanizma za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam. Poleg tega meni, da je treba za odpravo dejavnika strahu nacionalnim organom na tem področju omogočiti, da ukrepajo na lastno pobudo, da prejemajo anonimne ali neuradne pritožbe in da uvajajo sankcije (18. vprašanje).

6. Vrste nepoštenih trgovinskih praks

6.1 EESO se strinja, da do nepoštenih trgovinskih praks prihaja v celotni oskrbni verigi z živili in neživili, vendar je v skladu s prej navedenim prepričan, da je stanje najbolj resno pri poslovanju med supermarketi ter malimi in srednje velikimi proizvajalci.

6.2 Kar zadeva uvrstitev v ponudbo, je povsem nejasno, kakšna je protivrednost s tem povezane pristojbine, ki jo mora plačati morebitni dobavitelj. V veliki večini primerov celo plačilo te pristojbine – ki je predhodni in nujni pogoj kakršne koli oblike poslovnih dejavnosti – dobavitelju ne jamči, da bo kupec dejansko nabavil zadevne proizvode in ne bo brez kakršnega koli razloga prekinil pogodbe.

6.3 Popusti dobaviteljev so redni del sedanje prakse velikih maloprodajnih verig. EESO meni, da je njihova splošna koristnost milo rečeno vprašljiva. Popusti dobaviteljev so po eni strani znak zlorabe resničnega prevladujočega položaja, saj pogosto prikrivajo nenaročene in navidezne storitve, po drugi strani pa je njihova posledica znatno pomanjkanje preglednosti v zvezi s porazdelitvijo koristi. Popusti dobaviteljev pomenijo, da dobavitelji (in zunanji opazovalci) zelo težko ugotovijo, koliko so bili dejansko plačani za dobavljeno blago. V resnici je naročilo za dobavo blaga odvisno od sprejetja storitev, ki jih nudi kupec. EESO meni, da bi bilo treba pristojbine za dejanske in utemeljene storitve, ki jih kupec zagotovi dobavitelju, vključiti v nabavno ceno živil.

⁽⁶⁾ Podatki francoskega generalnega direktorata za politiko konkurence, potrošniške zadeve in nadzor nad goljufijami.

6.4 EESO na vprašanja iz tega dela zelene knjige (na katera še ni podal odgovora) odgovarja tako:

- 19. vprašanje: na seznam nepoštenih trgovinskih praks bi dodali plačilo za navidezne in nenaročene storitve, nepravilno visoka plačila za dejansko opravljene storitve ter prenos poslovnega tveganja in stroškov trženja na dobavitelja.
- 20. vprašanje: seznam nepoštenih trgovinskih praks je predpogoj za boj proti tem praksam. Seveda bi ga bilo treba redno posodabljeti. Vendar zgolj sezname niso dovolj. Predlagati bi bilo treba dovolj široko opredelitev nepoštenih trgovinskih praks, ki vključuje vse primere, ki ne zadovoljujejo široke opredelitve "dobre poslovne prakse" v smislu "dobre vere", "pogodbenega ravnovesja" ter skupnih pravil za podjetja v ustreznem gospodarskem sektorju.
- 21. vprašanje: EESO meni, da bi moral vsak člen v celotni oskrbni verigi nositi svoje stroške in tveganja ter tako prevzeti pravičen delež v celotni marži. Z drugimi besedami, proizvajalec bi moral nositi stroške in tveganja, povezane s proizvodnjo, trgovec na drobno pa tiste, ki so povezani s prodajo.
- 23. vprašanje: EESO meni, da bi bilo treba poštene prakse vključiti v okvir na ravni EU.
- 24. vprašanje: EESO je prepričan, da bi bilo treba na ravni EU sprejeti zavezujoč zakonodajni instrument, kot je uredba.
- 25. vprašanje: EESO meni, da je v zeleni knjigi premalo pozornosti namenjene oceni posledic nepoštenih trgovinskih praks med podjetji za potrošnike in nacionalni gospodarski interes.

V Bruslju, 11. julija 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

PRILOGA

k mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Naslednji amandma, ki je bil na plenarnem zasedanju zavrnjen, je prejel vsaj četrtno glasov (člen 54(3) poslovnika):

Točka 1.10

Besedilo se spremeni tako:

EESO meni, da zakoni za omejitev nepoštenih trgovinskih praks, ki jih je sprejelo več držav članic, odražajo dejstvo, da je trenutno stanje nesprejemljivo. Čeprav ti zakoni iz različnih razlogov niso privedli do zadovoljivih rezultatov, bi bilo napačno trditi, da ni bilo doseženo nič. ~~Eden od uspehov je večja~~ Vendar pa je do preglednosti pri delitvi koristi določanju cen in ter prenehanje najbolj nezaslišanih oderuških praks še daleč.

Obrazložitev

Obrazložitev bo podana ustno.

Rezultat glasovanja:

Za: 54
Proti: 63
Vzdržani: 27
